
Aderarea României la zona euro: între deziderat și necesitate

Bogdan Mihai, director adjunct
Direcția Relații Internaționale

CUPRINS

Aderarea României la zona euro:

- De ce?
- În ce condiții?
- Cum?
- Când?

De ce ar adera România la zona euro?

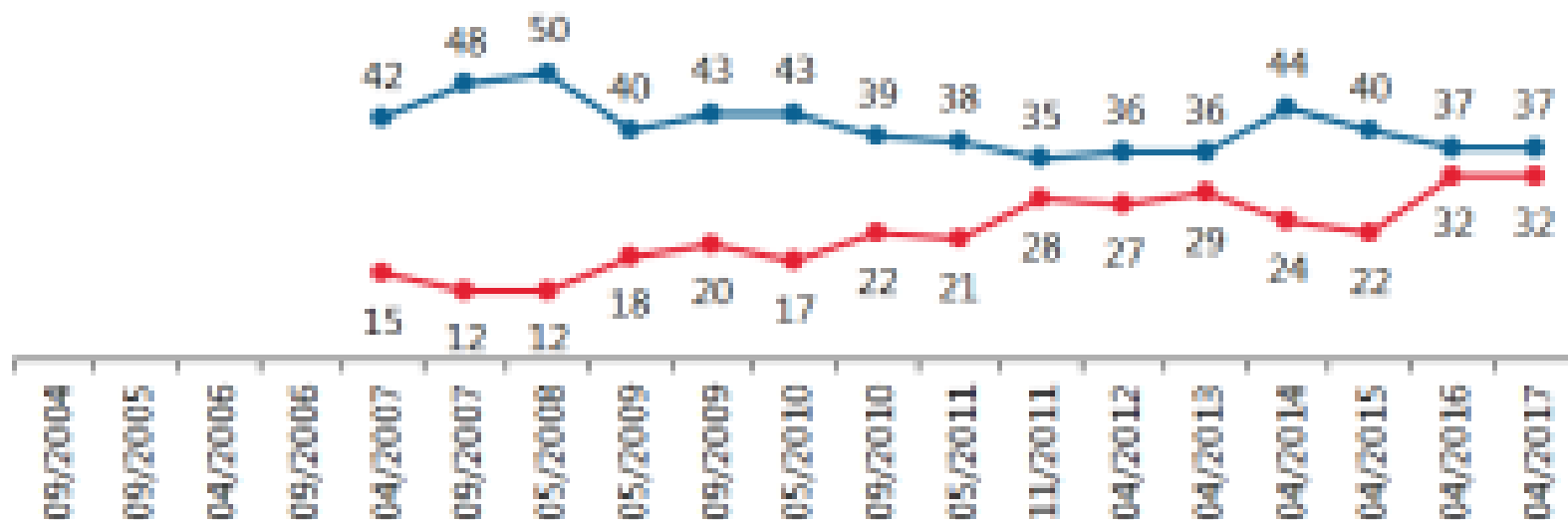
- Obligație asumată odată cu aderarea la UE
- Dimensiune geopolitică accentuată
- O serie de beneficii (unele, nu atât de mari cum se estima):
 - dobânzi mai reduse
 - favorizarea comerțului
 - eliminarea riscului valutar
 - moneda comună ca “adăpost” împotriva unor piețe financiare turbulente
 - stabilitate macro-economică și acces la o piață financiară mai largă

Adoptarea euro – ca deziderat

Răspuns la întrebarea “Când ați vrea ca euro să devină monedă dvs?”

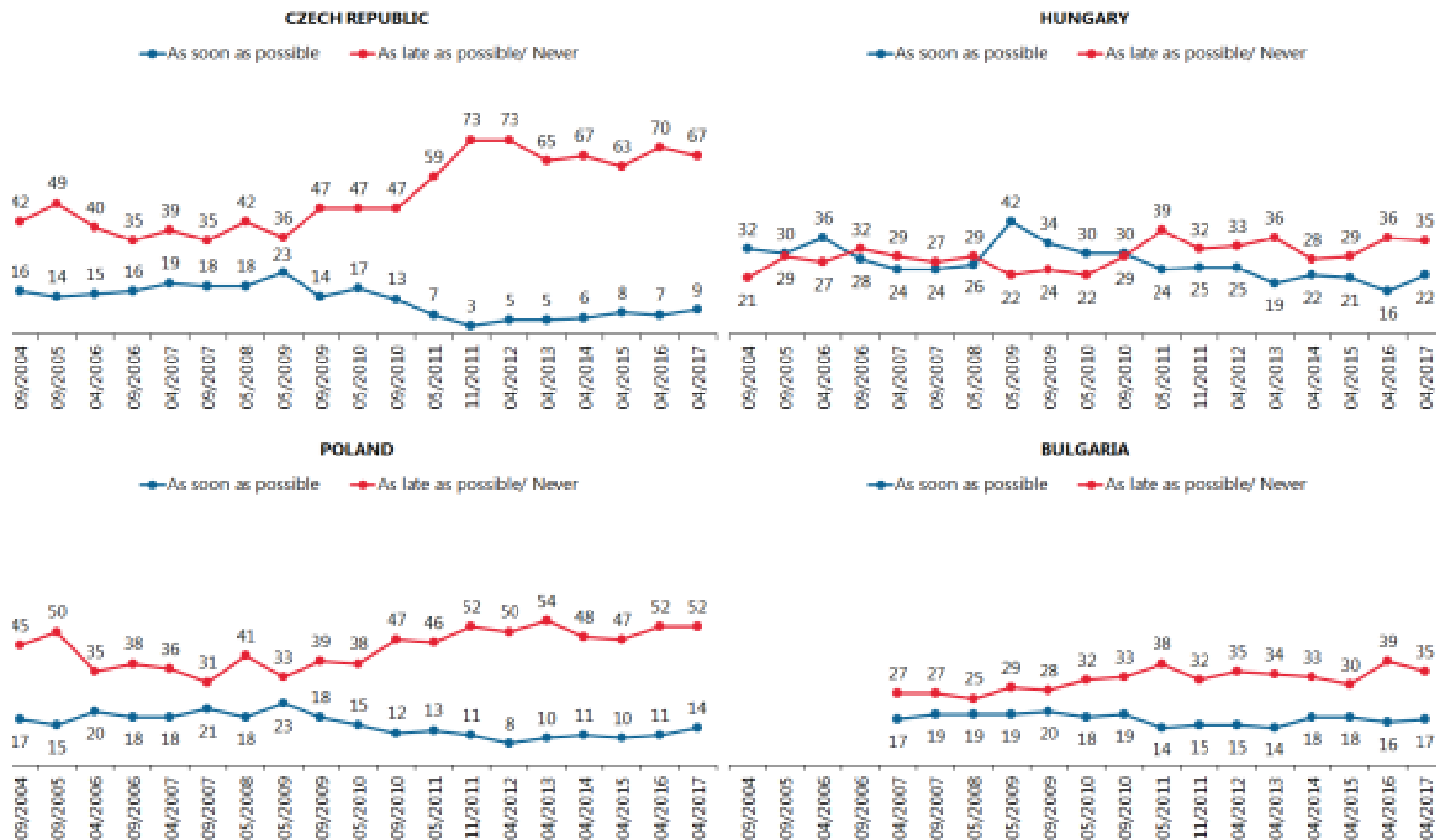
ROMANIA

— As soon as possible — As late as possible/ Never

Sursa: European Commission, Flash Eurobarometer 453, mai 2017

Adoptarea euro – ca deziderat (cont.)

Sursa: European Commission, Flash Eurobarometer 453, mai 2017

În ce condiții ar putea avea loc aderarea?

- Îndeplinirea criteriilor de convergență nominală

Indicatori de convergență nominală	Valori de referință	Bulgaria	Cehia	Croația	Ungaria	Polonia	România	Suedia
Rata inflației (mai 2015 - aprilie 2016)	$\leq 0,7\%$	-1,0	0,4	-0,4	0,4	-0,5	-1,3	0,9
Deficit(-) / Surplus(+) bugetar (2015)	$\geq -3\%$ PIB	-2,1	-0,4	-3,2	-2,0	-2,6	-0,7	0,0
Datoria publică (2015)	$\leq 60\%$ PIB	26,7	41,1	86,7	75,3	51,3	38,4	43,4
Rata dobânzii pe termen lung (mai 2015 - aprilie 2016)	$\leq 4,0\%$	2,5	0,6	3,7	3,4	2,9	3,6	0,8
Cursul de schimb	nivel mediu mai 2014	consiliu monetar	-1,5%	-1,4%	3,8%	5,0%	1,7%	3,6%

Sursa: Raportul de convergență al BCE, 2016

În ce condiții ar putea avea loc aderarea? (cont.)

- Îndeplinirea criteriilor de convergență juridică (extras)

Domenii de convergență juridică	Bulgaria	Cehia	Croația	Ungaria	Polonia	România	Suedia
Independența funcțională	✓		✓	✓	✓	✓	✓
Independența instituțională							
Independența personală							✓
Independența financiară	✓	✓	✓		✓		
Asigurarea confidențialității			✓	✓			✓
Interzicerea finanțării monetare și a accesului privilegiat			✓				
Ortografierea unică a euro	✓	✓	✓		✓	✓	✓
Obiectivele de politică economică	✓		✓				
Politică monetară și instrumente de politică monetară			✓				
Cooperarea internațională						✓	

Sursa: Raportul de convergență al BCE, 2016

În ce condiții ar putea avea loc aderarea? (cont.)

- O masă critică de convergență reală și structurală *ex ante*:

convergența reală (ex. PIB/locuitor la PPC)

- ✓ are mai multe dimensiuni (cantitativă & calitativă)
- ✓ trebuie atinsă în mod sustenabil
- ✓ RO – 57% din media UE28 (2015)

convergența structurală

- ✓ compatibilitate structurală a economiilor
- ✓ RO are cea mai diferită structură a economiei comparativ cu ZE

În ce condiții ar putea avea loc aderarea? (cont.)

- Ținând cont de costurile aderării și de riscurile unei aderări timpurii

Costuri ale aderării	Riscuri ale unei aderări timpurii
<ul style="list-style-type: none">• Renunțarea la independența politicii monetare	<ul style="list-style-type: none">• Inflație mai ridicată decât în ZE
<ul style="list-style-type: none">• Contribuție financiară la mecanismele de salvagardare a ZE	<ul style="list-style-type: none">• Expansiune a creditării
<ul style="list-style-type: none">• Costuri operaționale	<ul style="list-style-type: none">• Bule speculative imobiliare
<ul style="list-style-type: none">• Provocări strategice (redefinirea concurenței + riscuri specifice)	
<ul style="list-style-type: none">• Lipsa împrumutătorului de ultimă instanță	

În ce condiții ar putea avea loc aderarea? (cont.)

- Reformarea funcționării zonei euro – Raportul celor 5 președinți

Etapa 1:
2015 – 2017
*aprofundarea
prin practică*

Etapa 2:
*finalizarea
UEM*

**Etapa
finală:**
cel târziu
în 2025

În ce condiții ar putea avea loc aderarea? (cont.)

- Reformarea funcționării zonei euro – Raportul celor 5 președinți (continuare)

Uniunea financiară

obiective
majore

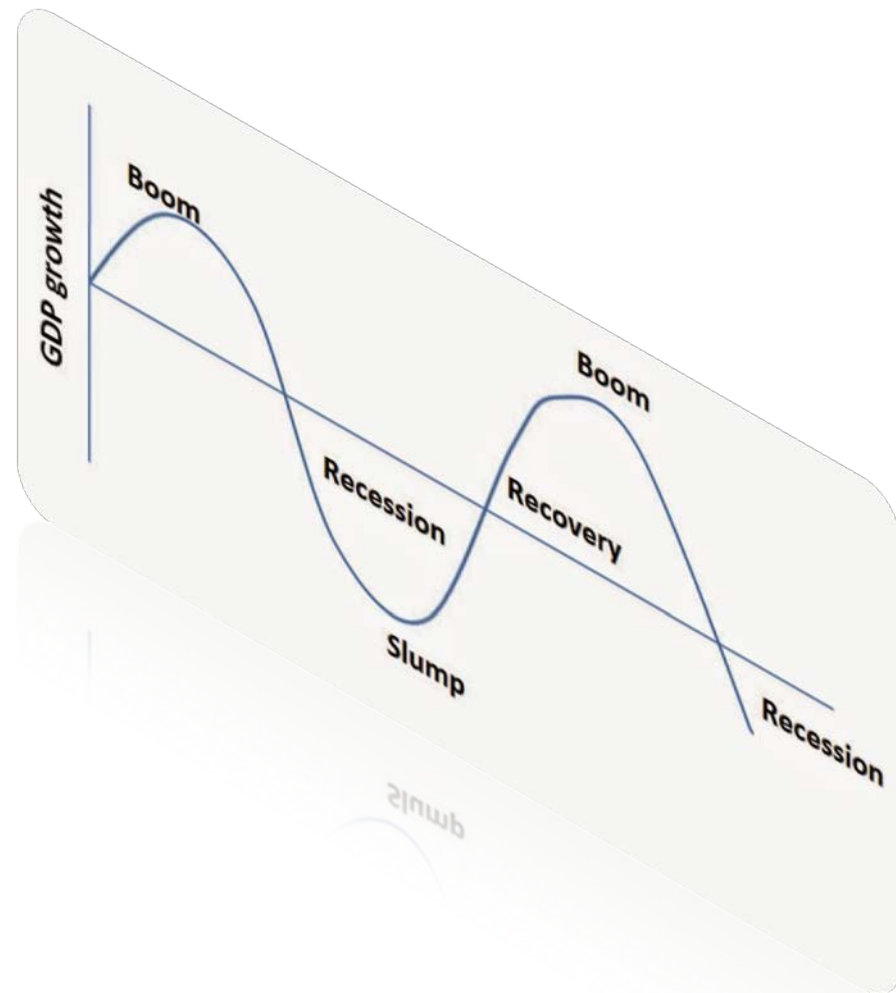
finalizarea Uniunii Bancare:

- finalizarea cadrului de redresare și rezoluție a instituțiilor bancare (pilonul 2)
- instituirea EDIS (pilonul 3)

finalizarea Uniunii Piețelor de
Capital

Aderarea la euro prin prisma teoriei ZMO

- sincronizarea ciclurilor de afaceri
- gradul de deschidere a economiei
- integrarea comercială
- flexibilitatea pieței muncii
- integrarea financiară
- similaritatea transmisiei politicii monetare

Cum ar adera?

- Prin realizarea de reforme structurale necesare procesului *catching up* care să vizeze, printre altele:
 - investiții în infrastructura de bază
 - reforma sectorului public și a companiilor de stat
 - investiții în sectorul educației și al sănătății
 - o colectare mai bună a veniturilor fiscale
 - o mai bună absorbție a fondurilor europene

creștere economică bazată pe câștiguri de productivitate

convergență reală

Cum ar adera? (cont.)

- Încercând să răspundă inclusiv la probleme de natură mai recentă, relevate de criza economică și financiară:
 - ritmul scăzut de creștere a productivității muncii
-
- scăderea potențialului de creștere economică în ECE
- nivel scăzut al investițiilor
 - îmbătrânirea populației
 - migrația externă

Cum? (cont.)

- O strategie de aderare/proiect de țară care ar putea include obiective precum:
 - reducerea decalajului de dezvoltare și creșterea convergenței reale
 - stabilirea și îndeplinirea unor criterii structurale
 - stabilirea de priorități finanțate adecvat
 - participarea la Mecanismului Cursului de Schimb II
 - eventuala aderare la Uniunea Bancară înainte de adoptarea euro

Cum ar adera? (cont.)

- Stabilirea unei organizări instituționale care să gestioneze procesul de aderare
 - ✓ Au fost deja întreprinși pași în acest sens
 - Comitetul interministerial pentru trecerea la moneda euro (HG nr. 931/2016)
 - Comitetul de pregătire a trecerii la euro din BNR
 - ✓ Ar fi necesară o aprofundare a organizării instituționale
 - Crearea de subcomitete/grupuri de lucru tematice
 - Folosirea modelelor altor state care au adoptat euro

Când ar putea avea loc aderarea?

- Nu există o dată țintă de adoptare a monedei euro
- Potrivit Programului de Convergență al RO 2017 – 2020:
 - ❑ *“stabilirea unei date concrete în această privință presupune realizarea unor analize aprofundate, în special în ceea ce privește convergența reală, structurală și instituțională, domenii în care sunt necesare progrese importante”*
 - ❑ *“din punct de vedere al convergenței reale, evaluată prin decalajele față de media europeană (UE-28) a PIB pe locuitor la puterea de cumpărare standard, există perspectiva ca la orizontul anului 2020 România să atingă 70% din media europeană, comparativ cu 57,1% înregistrat în anul 2015”*

Când ar putea avea loc aderarea? (cont.)

- Niciun stat membru cu derogare nu are în prezent o dată țintă pentru aderarea la zona euro (poziție expectativă, de tip *wait-and-see*)
- Aderarea la zona euro presupune îndeplinirea în prealabil a două mari condiții:
 - ❑ **reducerea decalajului de convergență reală** – dacă RO și-ar păstra ritmul mediu de creștere înregistrat în perioada 2000-2015, ar putea atinge 75% din media PIB/locuitor a ZE în anul 2028; la o creștere cu 5% pe an în termeni reali, același prag ar fi atins în anul 2024 (Dăianu și colectiv, 2016)
 - ❑ **surmontarea unor probleme de ordin structural** (dezvoltarea infrastructurii, creșterea veniturilor fiscale, creșterea gradului de competitivitate a RO, etc.)

Concluzii

- Aderarea este o decizie politică bazată pe un important sprijin al populației
- Decalajul de dezvoltare între RO și ZE este piedica esențială în adoptarea euro
- Sunt două pre-condiții fundamentale pentru aderarea la ZE:
 - ❑ realizarea unei mase critice de convergență reală și structurală *ex ante*
 - ❑ reformarea ZE
- Adevărata miză a adoptării euro ar trebui să fie *în ce condiții, cum?* (și nu *dacă* sau *când*)

Mulțumesc pentru atenție!